

Gebundelde Krachten

Kadernota decentralisaties sociaal domein

Voorwoord

De directe aanleiding voor het opstellen van deze kadernota is de op handen zijnde decentralisatie van taken naar gemeenten. Gemeenten zijn vanaf 1-1-2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg, de uitvoering van de Participatiewet en voor de uitvoering van de nieuwe Wmo.

De gemeenten in Midden Holland werken al langere tijd samen om deze vernieuwingen voor te bereiden. Deze nota schetst de regionale kaders van de nieuwe sociale infrastructuur voor de komende jaren en maakt duidelijk wat regionaal en wat lokaal georganiseerd en uitgevoerd gaat worden. De kadernota geeft geen invulling aan de thema's, die nu al lokaal door gemeenten uitgevoerd worden (zoals jongerenwerk, mantelzorg, vrijwilligerswerk, buurtwerk, enz). Deze thema's blijven een lokale verantwoordelijkheid en worden vanuit de vastgestelde visie op het sociaal domein, zo nodig, lokaal doorontwikkeld.

Leeswijzer

In de inleiding leest u de aanleiding om tot dit stuk te komen en de manier waarop dit stuk tot stand gekomen is. In het eerste hoofdstuk schetsen we de nieuwe sociale infrastructuur, die als basis dient voor de volgende hoofdstukken en voorgestelde besluiten. Hoofdstuk 1, 2 en 3 richten zich op de gewenste toekomstige situatie en de kaderstellende keuzes die noodzakelijk zijn om die toekomst te kunnen realiseren. In het laatste hoofdstuk is aandacht voor een aantal overgangsregelingen, vanuit wettelijke kaders en vanuit het besef dat de gewenste situatie niet (volledig) operationeel is op 1 januari 2015. We sluiten af met financiën en een risicoparagraaf.

Deze nota is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Regionale Stuurgroep Decentralisaties Sociaal Domein, bestaande uit wethouders van de gemeenten in Midden Holland. De nota is het resultaat van de reacties op het bespreekstuk 'Gebundelde Krachten' (juni 2013) van de gemeenteraden van de gemeenten Bergambacht, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven, Vlist, Waddinxveen en Zuidplas, alsook op de inbreng op diverse regionale bijeenkomsten van instellingen van zorg en hulpverlening, cliëntenorganisaties, Wmo-raden, schoolbesturen, e.d.

Deze kadernota is ontwikkeld in samenhang met een aantal eerder opgeleverde documenten. Deze zijn te raadplegen op www.sociaaldomein.ning.com. Als bijlage bij dit document vindt u: impactmonitor HHM, herziene startfoto Jeugdhulp, Memo Persoonsgebonden Budget (PGB).

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Drie decentralisaties: meer doen met minder	2
Samenwerken in Midden Holland	2
Hoofdstuk 1. Naar een nieuwe sociale infrastructuur	4
Inleiding	4
Om wie gaat het?	4
De nieuwe sociale infrastructuur: dichtbij en doeltreffend	5
De piramide als beleidsmatig ordeningsprincipe	6
Hoofdstuk 2 De sociale infrastructuur verder uitgewerkt	7
Inleiding	7
Voorgestelde besluiten Sociale infrastructuur	7
Het sociaal team	8
Het expertteam	10
Toegang tot gemeentelijke maatwerkvoorzieningen	10
Maatwerkvoorziening of algemene voorzieningen	10
De veiligheid geborgd: het AMHK en de jeugdbescherming /jeugdreclassering	14
Vervoer in de nieuwe Wmo en het sociaal domein	14
Hoofdstuk 3 Sturing en inkoop	16
Inleiding	16
Voorgestelde besluiten Sturing en inkoop	16
Keuzevrijheid voor inwoners	16
Sturen op resultaat	17
Lokaal wat kan, regionaal wat moet of handig is	18
Hoofdstuk 4 Overgangsrecht en procesbesluiten	19
Inleiding	19
Voorgestelde besluiten overgangsrecht en proces	19
Overgangsregeling Wmo 2015	19
Langer thuis wonen: het scheiden van wonen en zorg (SWZ)	20
De maatschappelijke zorg (voorheen (O)GGZ) in het sociaal domein	21
Toegang tot maatwerkvoorzieningen Jeugd in 2015	22
Hoofdstuk 5 Financiën, risico's en knelpunten	23
Inleiding	23
Voorgesteld besluit financiën, risico's en knelpunten	23
Deelfonds sociaal domein	23
Beschikbare middelen vanaf 2015	24

Inleiding

Drie decentralisaties: meer doen met minder

Gemeenten krijgen een centrale rol bij de opbouw van het sociaal domein, o.a. via drie samenhangende wetsvoorstellen/wetswijzigingen in het sociale domein per 1-1-2015

- Het recht op begeleiding binnen de Awbz vervalt per 1-1-2015. Er komt een nieuwe Wmo die de nieuwe gemeentelijke verantwoordelijkheden voor mensen met een (combinatie van) somatische, psychogeriatrische en/of psychiatrische aandoeningen of zintuiglijke, lichamelijke en verstandelijke beperkingen beschrijft. Gemeenten worden, binnen de landelijke kaders, verantwoordelijk voor ondersteuning gericht op participatie en zelfredzaamheid. Naast de decentralisatie van begeleiding naar alle gemeenten wordt centrumgemeente Gouda verantwoordelijk voor beschermd wonen van mensen met een psychische beperking.
- Door de nieuwe Jeugdwet worden gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp voor hun inwoners. Het gaat dan om de jeugdhulp die nu door de provincies wordt uitgevoerd (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, pleegzorg en ambulante en residentiële zorg), de onder de Awbz en/of de zorgverzekering vallen vallende jeugdhulp (begeleiding en behandeling jeugd GGZ en jeugd LVB) en gesloten jeugdzorg die door het ministerie van VWS wordt uitgevoerd. Tegelijkertijd bereiden de regionale samenwerkingsverbanden onderwijs zich voor op de invoering van het Passend Onderwijs.
- Met de participatiewet vervalt de toegang tot de Wet sociale werkvoorzieningen (wsw). De Wajong wordt alleen toegankelijk voor jonggehandicapten die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. Gemeenten krijgen daarmee de verantwoordelijkheid om mensen met een arbeidshandicap die voorheen nog gebruik konden maken van de Wsw en de Wajong, te begeleiden naar werk en indien nodig, te voorzien van inkomen conform de Wwb.

Bovenstaande wetswijzigingen leiden tot een toename van taken en verantwoordelijkheden, beogen een inhoudelijke vernieuwing van het sociaal domein, en gaan gepaard met forse bezuinigingen.

Samenwerken in Midden Holland

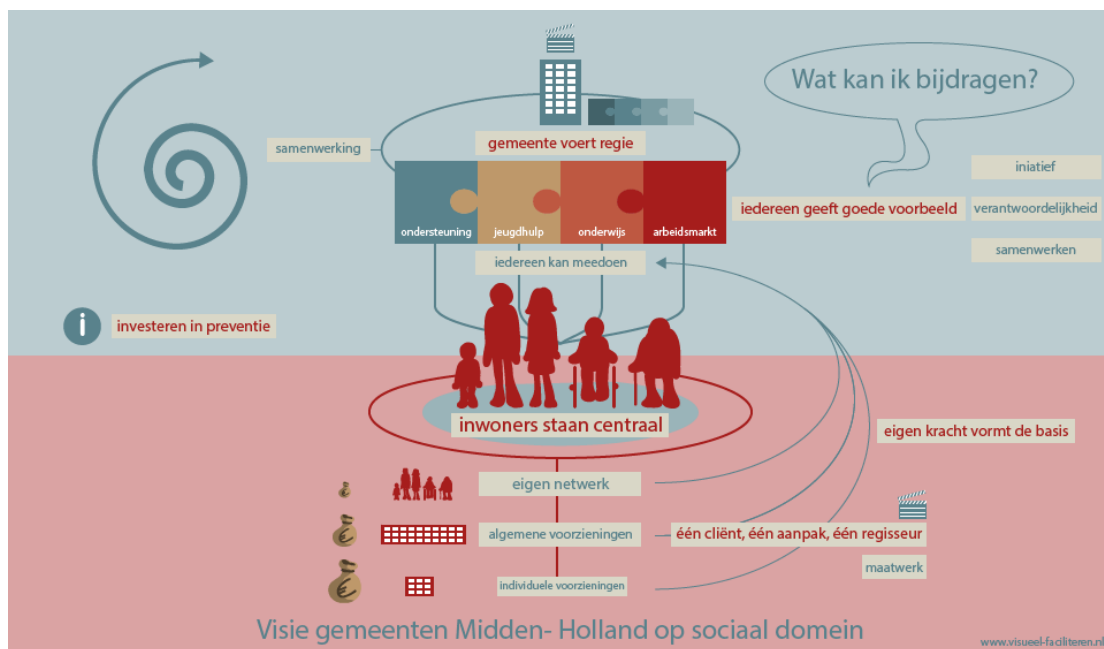
De gemeenten in Midden Holland werken samen bij de voorbereiding op de decentralisaties in het sociaal domein. De gemeenten realiseren zich dat zij deze opgave niet alleen kunnen en willen voorbereiden. Op onderdelen (binnen de nieuwe Jeugdwet) zijn gemeenten wettelijk verplicht samen te werken.

Deze samenwerking heeft tot nu toe geleid tot de volgende resultaten:

- in januari 2013 is na overleg met 'het veld' één centrale visie op het sociale domein in alle gemeenten vastgesteld.

- juni 2013 werd het ‘besprekstuk om te komen tot een beleidskader’ getiteld **‘Gebundelde Krachten’, inclusief de visie op jeugdhulp** gepubliceerd.
- tot en met eind oktober 2013 is dit rapport onderwerp geweest van discussie en uitwerking in Colleges van Burgemeester en Wethouders, gemeenteraden, regionale werkgroepen, het onderwijs, bijeenkomsten met instellingen en organisaties en bovenal inwoners die nu gebruik maken van één van de voorzieningen (huidige en nieuwe) en hun vertegenwoordigers (Wmo-raden en cliëntenraden)
- Het Regionaal Transitie Arrangement Jeugd (verplichte overgangsregeling in het kader van de jeugdwet)

In deze nota maken we keuzes die richting geven aan de verdere regionale en lokale ontwikkelingen in het sociaal domein. Niet als een in de puntjes uitgestippelde route, maar als kader, fundament en hulpmiddel hoe we deze veranderingen in ‘het sociaal domein’ de komende jaren zo goed mogelijk kunnen en gaan regelen.

De door de raden vastgestelde ‘Visie op het sociaal domein in Midden Holland’ kent 7 speerpunten:

1. Inwoners staan centraal,	resultaat,
2. Eigen kracht vormt de basis,	5. . Investeren in preventie,
3. Iedereen kan meedoen	6. 1 cliënt/gezin-1 aanpak 1 contactpersoon,
4. De gemeente voert regie en stuurt op	7. Iedereen geeft het goede voorbeeld

Hoofdstuk 1. Naar een nieuwe sociale infrastructuur

Inleiding

De door het rijk voorgestelde decentralisaties en de daarbij behorende gewenste inhoudelijke vernieuwing stellen gemeenten voor een forse opgave, maar biedt tegelijk kansen. Er ligt een kans om een lokaal en regionaal ondersteuningsstelsel te bouwen dat:

- minder versnipperd en minder bureaucratisch is,
- uitgaat van wat mensen (en hun omgeving) zelf nog kunnen. Eigen kracht en participatie zijn daarbij de sleutelwoorden.
- integraal en beginnend vanuit de vraag van een persoon of een gezin ondersteuning biedt.
- professionals meer laat doen waar zij goed in zijn: het bieden van kwalitatief hoogwaardige ondersteuning.

Vanuit de gezamenlijke voorbereiding op de drie decentralisaties delen de gemeenten in Midden Holland de kaders voor een nieuwe sociale infrastructuur. Dit betekent niet dat alle gemeenten in hetzelfde tempo en op dezelfde manier, deze kaders vorm en inhoud geven. De ene wijk is de andere niet. De lokale vormgeving van dit regionale kader past zich aan aan de bevolking.

Om wie gaat het?

Het gaat om alle inwoners in Midden-Holland. Ongeveer 80% tot 85 % van de bevolking kan zichzelf prima redden. Zij maakt gebruik van basisvoorzieningen in de wijk of stad, zoals het onderwijs, sportverenigingen, de bibliotheek, culturele activiteiten en kerken, moskeeën en andere organisaties van levensbeschouwelijke aard. Jeugdigen maken voor nagenoeg 100% gebruik van basisvoorzieningen (zoals kinderopvang, onderwijs, consultatiebureau, jeugdarts). Vele burgers zetten zich ook in voor hun omgeving als vrijwilliger, actieve wijkbewoner of goede buur. Alle burgers vormen samen de basis voor de sociale infrastructuur.

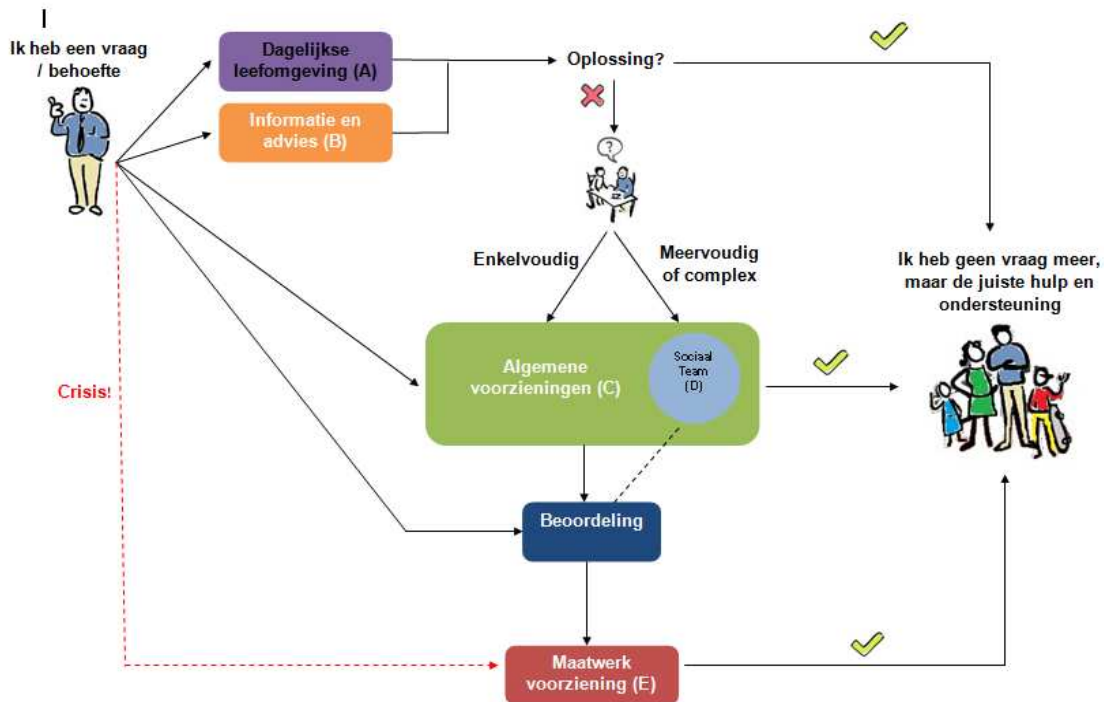
Minder zelfredzame huishoudens. Ongeveer 15 tot 20% van de bevolking kan zich, al of niet tijdelijk, niet of onvoldoende zelf redden. We onderscheiden hierin inwoners die:

- (tijdelijk) de eigen kracht niet hebben;
- ondersteuning nodig hebben omdat de eigen kracht afneemt (bijvoorbeeld ouderen);
- met een complexe (tijdelijke) problematiek te maken hebben;
- een levenslange beperking hebben (bijvoorbeeld verstandelijke beperking).

De mate waarin iemand minder zelfredzaam is hangt niet alleen af van de beperking die iemand ervaart, maar vooral van 'de balans tussen de draagkracht en draaglast'. Dit betekent dat de behoefte aan (professionele) ondersteuning afhankelijk is van de mogelijkheden van het individu en de sociale omgeving.

De nieuwe sociale infrastructuur: dichtbij en doeltreffend

Sociale ondersteuning start met een vraag/behoefte. Een vraag van een inwoner om hulp, steun of zorg. In de nieuw te vormen sociale infrastructuur krijgt een inwoner op één plek, dichtbij huis en volgens een duidelijk proces toegang tot ondersteuning.

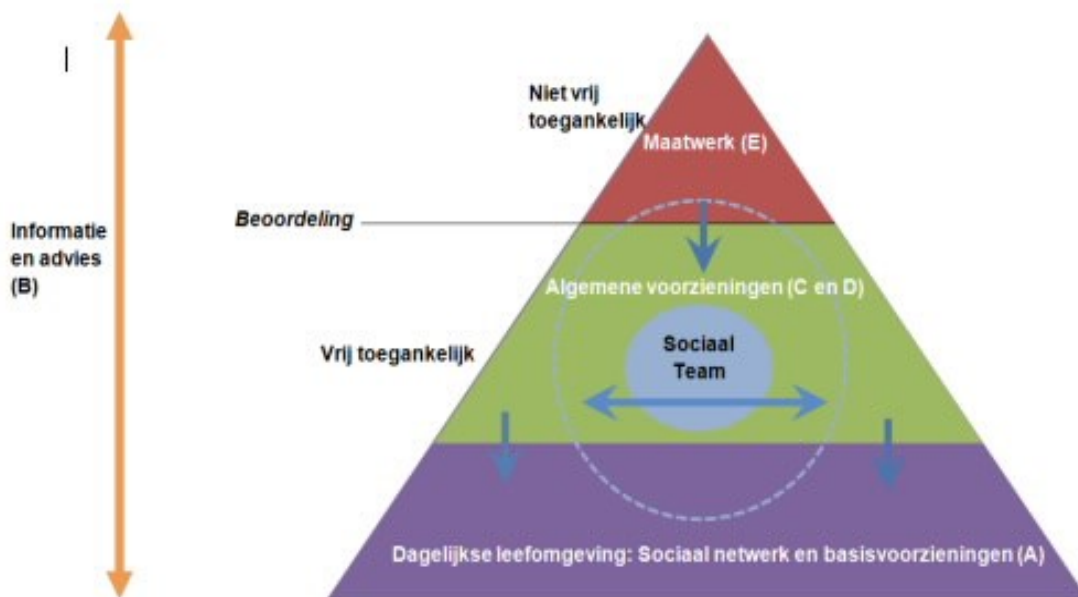

Toelichting op het proces vanuit de inwoner:

- A. De dagelijkse leefomgeving.** Mensen met een hulpvraag benutten allereerst hun eigen netwerk van familie, vrienden, de burens, collega's etc. Daarnaast verkeren in hun directe omgeving vrijwilligers en professionals als de onderwijzer, de opbouwwerker, de wijkverpleegster, de sporttrainer, de wijkagent, de medewerker van de woningbouwcorporatie, etc. die een oplossing kunnen bieden.
- B. Informatie en advies.** Burgers met een hulpvraag waarvoor zij niet of onvoldoende oplossingen kunnen vinden in hun dagelijkse leefomgeving krijgen laagdrempelig toegang tot informatie en advies (persoonlijk, telefonisch of digitaal).
- C. Algemene voorzieningen.** Als iemand het op de één of andere manier niet helemaal zelf redt, kan hij gebruik maken, soms met een lichte toets en/of simpele aanvraagprocedure, van de algemene voorzieningen. Deze voorzieningen zijn gericht op (lichte) hulp, zorg en ondersteuning. Het huidige CJG maakt onderdeel uit van de algemene voorzieningen.
- D. Sociaal team.** De inwoner maakt zo nodig, samen met een medewerker van het sociaal team een (ondersteunings)plan, het sociaal team biedt indien nodig (kortdurende) ondersteuning. Het sociaal team draagt zorg voor regie op het plan, als de inwoner dit niet zelf kan en werkt volgens het principe: één huishouden; één plan; één contactpersoon.
- E. Maatwerkvoorzieningen.** Soms zijn de problemen zo complex, intensief en/of langdurig dat een specialistisch aanbod nodig is. Vaak is dit onderdeel van een 'arrangement' (pakket van ondersteunende maatregelen, waaronder eigen kracht, informele zorg, algemene voorzieningen en langdurende en/of specialistische voorzieningen). Omdat er vaak sprake is van dure voorzieningen, zijn deze niet vrij toegankelijk.

De piramide als beleidsmatig ordeningsprincipe

Als we bovenstaand proces vertalen in een beleidsmatig ordeningsprincipe komen we op onderstaande piramide. Hoe zwaarder de problematiek, hoe hoger in de piramide. Het is ons doel de onderste lagen van de piramide zodanig te versterken en te verbeteren dat de bovenkant minder belast wordt. Hierbij is een centrale rol toebedeeld aan het Sociaal Team.

Toelichting op het proces vanuit gemeentelijk perspectief:

- A. De dagelijkse leefomgeving.** Inzet van het beleid is de dagelijkse leefomgeving zo te versterken, dat inwoners met of zonder beperking, gewoon meedoen aan basisactiviteiten en voorzieningen. Mantelzorg en vrijwilligerswerk staan hoog in het vaandel.
- B. Informatie en advies.** Om mensen beter in staat te stellen zelfredzaam te zijn zorgen de gemeenten ervoor dat de digitale advies- en informatievoorziening voor alle levensdomeinen en leeftijden op orde blijft.
- C. Algemene voorzieningen.** Binnen de gemeente is een samenhangend en toereikend aanbod aan algemene voorzieningen. Dit is en blijft een lokale aangelegenheid.
- D. Sociaal team.** Het sociaal team is een nieuwe vorm van gebiedsgerichte samenwerking en een werkwijze die de gewenste vernieuwing in het sociaal domein zal vormgeven. In het volgende hoofdstuk leest u hier meer over.
- E. Maatwerkvoorzieningen.** Deze duurdere voorzieningen zijn voor inwoners niet vrij toegankelijk. Gemeenten bepalen welke voorzieningen niet vrij toegankelijk zijn. Een maatwerkvoorziening moet veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht verstrekt worden. De voorziening moet ook worden afgestemd op de reële behoefte van de inwoner en op andere vormen van (informele) zorg of hulp die de inwoner ontvangt.

Hoofdstuk 2 De sociale infrastructuur verder uitgewerkt

Inleiding

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de nieuwe voorzieningen binnen de sociale infrastructuur en de besluiten die daarbij horen. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Het sociaal team, het expertteam en de toegang tot maatwerkvoorzieningen
- De indeling naar algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, Het Advies en Meldpunt Kindermishandeling en Huiselijk Geweld (AMHK), Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (JB/JR) en het vervoer in het sociale domein

Voorgestelde besluiten Sociale infrastructuur

Onderwerp	Besluit
Sociaal team	De gemeenten in Midden Holland ontwikkelen lokaal een sociaal team, dat op termijn alle leeftijdsgroepen en alle leefgebieden bestrijkt. De functies van dit sociaal team zijn: <ol style="list-style-type: none">1. Een integrale vraagbenadering (meerdere levensgebieden en alle leeftijden)2. het bieden van kortdurende hulp en begeleiding3. Zodanig versterken van de dagelijkse leefomgeving en de algemene voorzieningen dat een neerwaartse druk op de duurdere intensieve gespecialiseerde zorg en ondersteuning (verticale pijl in de piramide) ontstaat.4. De medewerker van het sociaal team draagt zorg voor regie op het plan, als de inwoner dit niet zelf kan en werkt volgens het principe: één huishouden; één plan; één contactpersoon.
Expertteam	De regio Midden Holland ontwikkelt een groep van experts (expertteam) die kunnen worden geraadpleegd door het lokale sociaal team voor advies, dit zal beginnen bij jeugd.
Toegang tot maatwerkvoorziening	De toegang tot een maatwerkvoorziening wordt in nauwe samenhang met of binnen het sociaal team georganiseerd.
Voorzieningen	De voorzieningen in de gemeenten in Midden Holland worden ingedeeld naar algemene en maatwerkvoorzieningen volgens de tabellen op pagina 10 en 11.
AMHK	Het AMHK wordt miv 1 januari 2015 in samenwerking met de regio Zuid Holland Noord, belegd bij de GGD Hollands Midden.
JB/JR	De uitvoering van de maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt, in samenwerking met de regio Zuid Holland Noord, in eerste instantie (dus miv 1 januari 2015) belegd bij Bureau Jeugdzorg (of haar rechtmatige opvolger) als gecertificeerde aanbieder.
Vervoer	Er wordt 1 regionaal beleidskader en –systematiek ontwikkeld en geïmplementeerd voor alle vervoersstromen, waar gemeenten voor verantwoordelijk zijn. Hiernaast wordt in dat kader gezamenlijk 1 raamovereenkomst voor het vervoer gesloten waardoor 1 systematiek wordt gerealiseerd (1 vervoerder, gezamenlijke inkoop, financieringsstroom, wijze van sturing, bekostiging, tarieven etc.)

Het sociaal team

De komende jaren ontwikkelen alle gemeenten lokaal een sociaal team. Het sociaal team is een nieuwe vorm van gebiedsgerichte samenwerking en een werkwijze die de gewenste vernieuwing in het sociaal domein zal vormgeven. De opdracht en positie van het sociaal team is:

1. Een integrale vraagbenadering (meerdere levensgebieden en alle leeftijden)
2. het bieden van kortdurende hulp en begeleiding
3. Zodanig versterken van de dagelijkse leefomgeving en de algemene voorzieningen dat een neerwaartse druk op de duurdere intensieve gespecialiseerde zorg en ondersteuning (verticale pijl in de piramide) ontstaat.
4. De medewerker van het sociaal team draagt zorg voor regie op het plan, als de inwoner dit niet zelf kan en werkt volgens het principe: één huishouden; één plan; één contactpersoon.

Het sociaal team is vrij toegankelijk, werkt integraal en met korte lijnen. In het team zitten professionals die allen een vorm van (kortdurende) ondersteuning kunnen bieden: zij werken volgens eenduidige werkwijze en onder een eenduidige aansturing. De professional gaat verbinding aan met de burgers, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen en krijgt ruimte en vertrouwen om tot creatieve oplossingen te komen. Essentieel voor een goede afstemming van hulp, ondersteuning en zorg is onder andere een goede verbinding van het sociaal team met de huisarts en de wijkverpleegkundige. Deze verbinding wordt in nauw overleg met de zorgverzekeraar nader vormgegeven. Wat betreft jeugd is een goede verbinding met het onderwijs noodzakelijk. De regio voert hierover het gesprek met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. In Midden Holland kiezen we voor een sociaal team wat alle leeftijden bedient. Dit om een integrale vraagbenadering breed in het sociaal domein mogelijk te maken. Conform het in de visie vastgestelde principe: 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon. Dit betekent niet dat voor alle vragen uitgebreide ondersteuningsplannen worden opgesteld. Iemand die bijvoorbeeld alleen een rolstoel of uitkering nodig heeft, wordt niet langs het sociaal team gestuurd. Per gemeente kan de samenstelling en werkwijze van het sociaal team verschillen. Bij de uitwerking hiervan wordt bezien of en hoe het Wmo loket, Cjg en de toegang tot inkomensvoorziening worden betrokken bij de inrichting en werking van het sociaal team

Waar komen we vandaan?

De gemeenten zijn al verantwoordelijk voor delen van de nieuwe sociale infrastructuur. Zo is de gemeente bijvoorbeeld via de Wmo verantwoordelijk voor een integraal welzijnsbeleid, inclusief preventief jeugdbeleid. De Wet werk en bijstand (WWB) regelt de ondersteuning bij re-integratie en de inkomensvoorziening voor mensen die niet zelfstandig in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Deze verschillende verantwoordelijkheden hebben geleid tot de ontwikkeling van verschillende 'loketten' met ieder zijn eigen functie.

De Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) trad op 1 januari 2007 in werking. Het maatschappelijk doel van de Wmo is 'meedoen'. De wet moet ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving. Al of niet geholpen door vrienden, familie

of bekenden. Als dat niet lukt, biedt de gemeente ondersteuning. De gemeente ondersteunt bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo regelt ook de hulp bij het huishouden en zorgt voor goede informatie over de ondersteuning die mensen kunnen krijgen. De toegang tot individuele voorzieningen¹ is belegd bij het lokale Wmo loket. Daarnaast gebeurt er al heel veel op het gebied van welzijn in wijken en buurten.

Werk en inkomen

Gemeenten in Midden Holland zijn verantwoordelijk voor het regelen van de toegang tot gemeentelijke inkomensvoorziening en ondersteunen hun inwoners bij het vinden van werk en participatie.

Jeugd, het CJG

Een deel van het brede domein jeugd participeert de afgelopen jaren in het Centrum voor Jeugd en gezin. Het CJG is een netwerkorganisatie waarin het aanbod gebundeld is van prenatale voorlichting, Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar en Wmo-activiteiten (voorlichting, informatie en advies over opvoeden en opgroeien 0-23 jaar en beschikbare lichtpedagogische hulp). Gemeenten zijn tot nu toe nog niet verantwoordelijk geweest voor maatwerkvoorzieningen en de toegang tot maatwerkvoorzieningen voor de jeugd en hun ouders. De jeugdzorg die nu naar de gemeente toekomt is nu centraal en regionaal georganiseerd.

Op weg naar de toekomst

Het is aan de afzonderlijke gemeenten om het sociaal team vorm te geven. Afhankelijk van de lokale situatie zal in eerste instantie bijvoorbeeld aangesloten worden bij het CJG of juist de bij de infrastructuur rond het Wmo loket. De kern van het sociaal team, een gebiedsgerichte, integrale werkwijze is wel het lange-termijn doel voor de gemeenten in Midden Holland.

Om het brede jeugddomein in het sociaal team goed te vertegenwoordigen ontwikkelt de regio de nieuwe functie van jeugd- en gezinswerker. De functie ontwikkelt zich vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin en groeit toe naar deelname in het sociale team 0-100. De jeugd en gezinswerker is een generalist binnen het domein jeugd. Hij werkt oplossingsgericht met jeugdigen en gezinnen die meer nodig hebben dan een aantal gesprekken of pedagogisch advies. Zij zijn naast het bieden van hulp, in staat om de situatie rond een jeugdige en zijn of haar gezin integraal te analyseren en daar waar nodig de hulp van specialisten in te roepen.

Uitwerkingpunten voor de verdere ontwikkeling van het sociaal team:

- De gemeente bepaalt lokaal de organisatievorm van het sociaal team
- De gemeente bepaalt lokaal de bekostiging van het sociaal team

¹ In de huidige Wmo wordt gesproken over individuele voorzieningen. Dit zijn niet vrij- toegankelijke voorzieningen waar gemeenten een beschikking voor afgeven. In de Wmo 2015 spreekt men van maatwerk, zoals in deze nota ook wordt gehanteerd.

- De organisatorische vormgeving sluit aan bij de lokale infrastructuur en past in de regionale infrastructuur van het sociaal domein.
- De expertise van de generalisten vullen elkaar aan
- De functie van het CJG: coördinatie van zorg wordt doorontwikkeld naar het sociaal team

Het expertteam

Het sociaal team bestaat uit generalisten. Als de vraag van de inwoner om specialistische kennis vraagt kan het sociaal team een beroep doen op het expertteam. Dit team werkt voornamelijk ondersteunend aan het sociaal team en biedt onafhankelijk advies aan het sociaal team. Het expertteam wordt in eerste instantie opgebouwd voor het domein Jeugd, in samenhang met de ontwikkelingen binnen het Passend Onderwijs. Per casus kunnen specialisten (zoals de jeugdarts, orthopedagoog, jeugdpsychiater) aanschuiven al naar gelang de aard van de hulpvraag die aan de orde is. In de loop van de ontwikkelperiode van de nieuwe sociale infrastructuur, onderzoeken we nader of het expertteam zich breder kan en moet ontwikkelen naar volwassenen en ouderen. Deze ontwikkeling vindt plaats afhankelijk van de vraag van het sociaal team en de te behalen meerwaarde om dit regionaal te organiseren.

Toegang tot gemeentelijke maatwerkvoorzieningen

Maatwerkvoorzieningen zijn niet vrij toegankelijk voor alle inwoners. Hier zijn deze voorzieningen te duur en/of te specialistisch voor. In hoofdstuk 1 hebben we aangegeven dat alle vernieuwingen gemeenten de kans geven om ondersteuning voor onze inwoners dichtbij en integraal te organiseren. Het sociaal team speelt hierin een hoofdrol. Zij ondersteunen de inwoners bij de *vraaganalyse*, met aandacht voor meerdere levensgebieden. Zij ondersteunen de inwoner bij het opstellen van een integraal *plan*. Om die integraliteit te waarborgen wordt de toegang tot maatwerkvoorzieningen binnen of in nauwe samenhang met het sociaal team georganiseerd, binnen de wettelijke kaders. Dit voorkomt dat onze inwoners na een integrale start en een integraal plan alsnog langs verschillende loketten moet, om het plan uit te kunnen voeren. Elke gemeente bepaalt lokaal in hoeverre het sociaal team al dan niet gemandateerd wordt voor de indicatiestelling van bepaalde voorzieningen.

Dit betekent echter niet dat voor iedere enkelvoudige vraag een compleet plan opgesteld wordt, wel dat het zo georganiseerd is, dat de integraliteit waar nodig geborgd is. De werkwijze voor toegang wordt in nauwe samenhang met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs ontwikkeld. Hierdoor vermindert bureaucratie en regeldruk voor gezinnen met kinderen en de professionals die hier werkzaam zijn. Een belangrijk wettelijk uitgangspunt bij de lokale doorontwikkeling van de toegang is de mogelijkheid voor onafhankelijke toetsing. Het expertteam kan hier een belangrijke rol in spelen.

Maatwerkvoorziening of algemene voorzieningen

Op basis van de vastgestelde visie willen we hulp en ondersteuning dichterbij en in samenhang aanbieden, de druk op maatwerkvoorzieningen verminderen en de verbinding met de bestaande lokale

infrastructuur versterken. Dit betekent dat we een hervorming inzetten van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen.

De gemeente bepaalt welke voorzieningen niet vrij toegankelijk zijn. Er zijn twee redenen om hier regionaal samen in op te trekken. Zeker in deze fase, waarin nog niet alles bekend en uitgekristalliseerd is.

- Gezamenlijke sturing van maatwerkvoorzieningen biedt synergievoordeel (zie ook hoofdstuk 3) Vanuit dit perspectief is afstemming wenselijk, zo niet noodzakelijk.
- Veel beroepskrachten werken bij regionaal opererende organisatie. Regionaal op hoofdlijnen dezelfde keuzes maken welke voorzieningen maatwerkvoorzieningen zijn schept duidelijkheid voor de beroepskrachten en voorkomt fouten bij de hulp en begeleiding voor onze inwoners.

Op de volgende pagina's ziet u de beweging van maatwerkvoorziening naar algemene voorziening voor de komende periode.

Toelichting bij de tabellen op de volgende pagina's:

Pijl 1 laat de verschuiving zien van maatwerk naar algemene voorzieningen.

Pijl 2: verschuiving van professionele naar vrijwillige inzet

Pijl 3: laat de verschuiving zien naar de dagelijkse leefomgeving

Transformatie van hulp van maatwerkvoorzieningen Wmo naar maatwerkvoorziening

Huidige situatie

Maatwerkvoorziening: niet vrij toegankelijk

Persoonlijke verzorging (AWBZ)
Groepsbegeleiding (AWBZ)
Begeleiding Individueel (AWBZ)
Kortdurende verblijf (AWBZ)
Woningaanpassingen (WMO)
Rolstoelen (WMO)
Hulp bij het huishouden (WMO)
Vervoervoorzieningen (CVV en scootmobiel): WMO

Toekomstige situatie

Maatwerkvoorziening: Niet vrij toegankelijke ondersteuning

Regionale inkoop en lokaal afrekenen:

- **Gespecialiseerde dagbesteding met intensieve ondersteuning, al dan niet arbeidsmatig** (inclusief vervoer indien noodzakelijk)
- **Langdurige en/of intensieve ondersteuning bij dagelijks leven op alle levensgebieden**
- **Kortdurend verblijf** met intensieve zorg
- **Crisisbegeleiding**
- CVV

Via de centrumgemeente:

- **Beschermd/Begeleid wonen**
- Bemoeizorg

Algemene voorziening: Vrij toegankelijke hulp en ondersteuning

Maatschappelijk werk
Formulierenbrigade
Algemene welzijnsactiviteiten gericht op participatie (Gewoon Meedoen)
MEE, cliëntondersteuning en begeleiding (AWBZ)
Signalerend huisbezoek
Inloopfunctie OGGZ (AWBZ)
Praktische (vrijwilligers) hulp
Mantelzorgondersteuning
AMHK (Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)

Algemene voorziening: Vrij toegankelijke hulp en ondersteuning gericht op participatie en zelfredzaamheid

Ontmoeting; Welzijns/ontmoetingsactiviteiten , club, Inloopfunctie GGZ (centrumgemeente)

Mensen in de eigen kracht zetten en houden; Trainingen en voorlichting, Kortdurende begeleiding (o.a. huidig maatschappelijk werk) en **waakvlambegeleiding, 24 uren vrijwillig luisterend oor**

Serviceorganisatie huishouden; Boodschappendienst

Was en strijkservice, Schoonmaakservice, Maaltijdservice

Klussendienst

Informele ondersteuning; Oppasservice, **Logeervoorziening/KDV**

Mantelzorgondersteuning, Mantelzorgwaardering

Administratie en geldbeheer; Administratie en geldbeheer

Formulierenbrigade, Schuldhulpverlening

Hulpmiddelen pool; Rolstoelpool, Scootmobielpool

Vrijwilligerswerk; Vrijwilligersondersteuning, Vrijwilligerscompliment, Maatschappelijk nuttige activiteiten, Matchen van vraag en aanbod, maatjesprojecten, signalerende

Basisvoorzieningen/dagelijkse leefomgeving/marktdiensten;

Activiteiten en voorzieningen voor sport, recreatie, cultuur, educatie en ontmoeting, religie etc.

Sociaal netwerk van familie, vrienden en bekenden. Diensten vanuit de markt.

Transformatie van hulp van algemene voorzieningen van maatwerkvoorziening Jeugd

Huidige situatie

Maatwerkvoorzieningen (Niet vrij toegankelijk)

Jeugdzorg plus

Jeugdbescherming

Jeugdreclassering

Jeugd en opvoedhulp

Jeugdhulp (ambulante)

Dagbehandeling (verblijf accommodatie deeltijd)

Verblijf pleegzorg

Verblijf 24- uurszorg (accommodatie voltijd)

Spoedeisende zorg (crisisopvang 24-uurs en ambulante)

Jeugd VG, ZG en LVG (WMO)

individuele begeleiding zonder verblijf

dagbesteding met vervoer zonder verblijf

kortdurend verblijf / logeren

Toekomstige situatie

Maatwerkvoorzieningen (Niet vrij toegankelijk)

Jeugdzorg plus

Jeugdbescherming

Jeugdreclassering

Jeugd en opvoedhulp

Jeugdhulp (ambulante): langdurig

Dagbehandeling (verblijf accommodatie deeltijd)

Verblijf pleegzorg

Verblijf 24- uurszorg (accommodatie voltijd)

Spoedeisende zorg (crisisopvang 24-uurs en ambulante)

Jeugd VG, ZG en LVG (WMO)

individuele begeleiding zonder verblijf: langdurig

dagbesteding met vervoer zonder verblijf: langdurig

kortdurend verblijf / logeren

Algemene voorzieningen (vrij toegankelijk)

Advies en Meldpunt Kindermishandeling (naar WMO 2015)

Hulp en ondersteuning vanuit het CJG

Kindertelefoon

Algemene Voorzieningen (vrij toegankelijk)

Hulp en ondersteuning vanuit het CJG

Kindertelefoon

Jeugdhulp (ambulante): kortdurend

Individuele begeleiding zonder verblijf: kortdurend

Dagbesteding met vervoer zonder verblijf: kortdurend

Basisvoorzieningen/dagelijkse leefomgeving: Activiteiten en voorzieningen voor sport, recreatie, cultuur, educatie en ontmoeting, religie etc.

Sociaal netwerk van familie, vrienden en bekenden

1

2

3

2

De veiligheid geborgd: het AMHK en de jeugdbescherming /jeugdreclassering

Van AMK en SHG naar AMHK . Het huidige steunpunt huiselijk geweld (SHG) en het Advies en meldpunt Kindermishandeling (AMK) worden verplicht samengevoegd tot het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). Gemeenten worden verantwoordelijk voor het realiseren en in stand houden van het AMHK. Daarbij wordt deze organisatie in brede zin verantwoordelijk voor het voorkomen en terugdringen van alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, anders gezegd, voor het waarborgen van de veiligheid in huiselijke kring. Het Steunpunt Huiselijk Geweld is al georganiseerd op het niveau van Hollands Midden (Midden Holland en Zuid Holland Noord), het AMK wordt nu uitgevoerd door Bureau Jeugdzorg. Het AMHK richt zich op inwoners van alle leeftijden, van jong tot oud. Het wordt bij de GGD ondergebracht en is vanaf 1-1-2015 operationeel.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering

Jeugdbescherming. Als ouders niet in staat (ongeschikt en/of onmachtig) zijn om hun kind op te voeden en te verzorgen, bepaalt de kinderrechter dat een ander voor onbepaalde tijd het gezag over het kind krijgt. De gezinsvoogd oefent in die situatie de voogdij over het kind uit.

Jeugdreclassering. Jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e één of meer delicten hebben gepleegd en vervolgens met justitie in aanraking zijn gekomen, worden door de jeugdreclassering begeleid.

De gemeenten in Midden-Holland werken inzake 'het gedwongen kader' samen met de gemeenten in Holland-Rijnland, vanwege de relatief kleine aantallen in relatie tot de behoefte aan kennis en kunde. Bureau Jeugdzorg zal net als voorheen de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering uit blijven voeren in de regio. Het gezinsplan staat bij de uitvoering aan de basis en deze waarborgt de samenwerking met het sociaal team, waarbij er nauwe samenwerking is met de betrokken jeugd- en gezinswerker. Er wordt verder zoveel als mogelijk gewerkt met 1 jeugdbeschermer- of reclasseerder per gezin. De organisatie JB/JR zorgt dat in crisissituaties de jeugdige/het gezin direct kan beschikken over hulp of opvang. De regio's werken met Bureau Jeugdzorg (of zijn rechtmatig opvolger), als hoofdaanbieder voor het uitvoeren van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. De aanbieder moet gecertificeerd zijn.

Vervoer in de nieuwe Wmo en het sociaal domein

Gemeenten zijn vanuit verschillende wettelijke regelingen verantwoordelijk voor het vervoer van hun inwoners die dat nodig hebben. Door de nieuwe Wmo wordt dat vanaf 2015 nog meer uitgebreid. Het gaat onder meer om de volgende vormen: Wmo-vervoer, zittend ziekenvervoer, WSW-vervoer en leerlingenvervoer.

Deze vervoersstromen zijn tot op heden veelal lokaal ingekocht en heel divers georganiseerd, gecontracteerd en gefinancierd. Tevens is de focus op het gebruik van het reguliere openbare vervoer als voorliggende voorziening niet altijd mogelijk en ook niet altijd even scherp geweest. De regio Midden-Holland heeft de ambitie om het vervoer binnen het Sociale Domein de komende jaren gezamenlijk

efficiënter te organiseren en in richten. Gestreefd wordt naar het behoud van het dienstverleningsniveau en om tegelijkertijd relevante besparingen te kunnen realiseren.

Voor de komende jaren worden de volgende regionale beleidsdoelen/-uitgangspunten geformuleerd:

1. Optimalisering van het gebruik van het reguliere openbare vervoer
2. Er wordt 1 beleidskader en –systematiek ontwikkeld en geïmplementeerd voor alle vervoersstromen, waar gemeenten voor verantwoordelijk zijn.
3. In dat kader wordt gezamenlijk 1 raamovereenkomst voor het vervoer gesloten waardoor 1 systematiek wordt gerealiseerd (1 vervoerder, gezamenlijke inkoop, financieringsstroom, wijze van sturing, bekostiging, tarieven, etc)
4. In de komende jaren zullen (afhankelijk van de beëindiging van de huidige contracten) alle vormen van vervoer onder deze systematiek worden gebracht, te beginnen met Leerlingenvervoer en Wmo vervoer.
5. Voor het jaar 2015 wordt in het kader van het overgangsrecht het vervoer nog bij aanbieders ingekocht.

Deze wijze van regionale samenwerking wordt dusdanig opgezet dat individuele gemeenten optimaal kunnen profiteren van de regionale samenwerking maar tegelijkertijd de vrijheid hebben op 1 of meerdere onderdelen eigen keuzen hierin te maken.

Hoofdstuk 3 Sturing en inkoop

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we welke nieuwe maatwerkvoorzieningen we regionaal in kopen, en welke sturingsprincipe de regio hierin toepast.

De nieuwe maatwerkvoorzieningen binnen het sociaal domein zijn zogenaamde 2B diensten binnen het Europees aanbestedingsrecht. Dat betekent dat deze diensten wel aanbestedingsplichtig zijn, maar dat we voor deze diensten niet de volledige EU procedure hoeven te volgen. Voor deze 2B diensten, waaronder gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, is in de aanbestedingsregels een uitzondering gemaakt. Bij deze categorieën maakt de gemeente zelf een keuze welke procedure gevolgd wordt. Kortom: we zijn niet verplicht tot het klassieke aanbesteden voor de nieuwe diensten binnen het sociaal domein. Dit biedt ruimte, deze ruimte biedt mogelijk voordelen om de adequate nieuwe sociale infrastructuur in stand te houden.

Voorgestelde besluiten Sturing en inkoop

Sturing en inkoop	De gemeenten streven naar keuzevrijheid voor haar inwoners, binnen de budgettaire en wettelijke kaders.
Sturing en inkoop	De gemeenten streven naar resultaatgerichte inkoop
Sturing en inkoop	De gemeenten in Midden Holland trekken samen op in inkoop, volgens het principe lokaal wat kan, en regionaal waar het moet of waar het handig is

Keuzevrijheid voor inwoners

De gemeenten streven naar optimale keuzevrijheid voor haar inwoners binnen de budgettaire en wettelijke kaders. We bezien op welke wijze persoonlijke voorkeuren een plek kunnen krijgen in het inkoopproces. We doen dit in ieder geval door raamcontracten te sluiten met zoveel mogelijk aanbieders, zodat er een ruime keuze ontstaat bij Zorg in Natura. Daarnaast maken we bij zoveel mogelijk diensten gebruik van het dynamisch selectiemodel. Hierdoor kunnen inwoners zelf kiezen welk aanbod het best bij hun vraag past, binnen de door de gemeente vastgestelde budgettaire en kwalitatieve voorwaarden. Als er geen passend aanbod voorhanden is, is er een mogelijkheid tot een Persoonsgebonden Budget (PGB).

De volgende beleidsdoelen worden regionaal geformuleerd rondom het Persoons Gebonden Budget:

- De wettelijke kaders voor het budget zoals omschreven in de Wmo en de Jeugdwet zijn uitgangspunt voor het hele sociale domein.
- Het door het rijk beschikbare budget is leidend

- Een budget wordt enkel verstrekt indien het door de gemeente gecontracteerde aanbod zorg in natura niet passend is. De aanvrager moet dit motiveren (dit zit al in het wettelijk kader). Dat betekent dat gemeenten als opdrachtgever bij de contractering van Zorg in Natura (maatwerkvoorziening) bepalen dat aanbieders maatwerk leveren. Met deze bepaling wordt het verstrekken van een budget beperkt;
- In uitzonderlijke situaties (voorwaarden bij verordening te regelen) is een budget voor informele zorg mogelijk. In deze situaties moet sprake zijn van aantoonbaar betere, effectievere, efficiëntere en doelmatiger ondersteuning. Het gaat hier om zorgintensieve situaties waarbij deze zorg geleverd wordt daar bijvoorbeeld partner of ouders.
- In bovenstaande situatie kan het PGB uiteindelijk werken als een inkomensvoorziening waar de verzorgende van afhankelijk is. Om uitwassen in deze inkomenssituatie te voorkomen wordt dit budget gemaximeerd.
- De keuze tussen Zorg in Natura en de mogelijkheid van een budget en de gevolgen daarvan zijn onderwerp van het keukentafelgesprek.
- In verband met de overgang van 18-/18+ en dus het ontvangen van hulp en/of ondersteuning conform de Jeugdwet en daarna de Wmo is het van groot belang de PGB voorwaarden op elkaar aan te laten sluiten en maatwerk te blijven leveren. Voorgesteld wordt het PGB-beleid (voor zowel Wmo als jeugd, aansluitend op Regionale Jeugd Verordening) lokaal vast te stellen.

Sturen op resultaat

Bij de regionale inkoop van nieuwe maatwerkvoorzieningen, hanteert de regio vijf uitgangspunten die bepalend zijn bij de aansturing van het stelsel:

1. De burger staat centraal
2. Er is ruimte voor innovatie in het aanbod
3. De nieuwe taken worden binnen het budget zoals verstrekt door het Rijk, ingevoerd en uitgevoerd
4. Taken die regionaal worden ingekocht, worden lokaal afgerekend volgens het woonplaatsbeginsel.
5. Gemeenten zien toe op de kwaliteit van het aanbod

De gemeenten overleggen met aanbieders over de wijze waarop resultaatsturing in de financiering een plek krijgt. De regio hanteert hierbij tenminste de volgende uitgangspunten/principes:

- optimale inzet van de eigen kracht van de individuele inwoner, zijn netwerk en de samenleving als geheel
- Vrijwillig waar het kan, professioneel waar het moet
- de aanbieder levert maatwerk
- minder specialistische, intensieve of langdurige maatwerkvoorzieningen
- kostenefficiënte inkoop van voorzieningen
- passend binnen de nieuwe sociale infrastructuur en de visie op het sociaal domein

Resultaten en prestaties

De regio ontwikkelt een basisset prestatie-indicatoren. We sluiten hierbij aan bij te verwachten landelijke benchmarks en tenminste bij de door het rijk gevraagde beleidsinformatie. Deze basisset kan lokaal aangevuld worden met relevante indicatoren.

Resultaatsturing betekent ook bekostigen op resultaat. De bekostiging wordt deels afhankelijk gesteld van prestaties en deels van resultaten.

De verhouding wordt in de komende periode stapsgewijs uitgewerkt, mede in overleg met de aanbieders. Op dit moment worden alle aanbieders binnen de verschillende vormen van inkoop gecontracteerd op basis van prestatiebekostiging. Zij werken nog niet met resultaatbekostiging en zijn hier nog niet op ingericht en georganiseerd. Resultaatbekostiging vraagt een heldere eenduidige definiëring van resultaten van een hulpverleningstraject.

Lokaal wat kan, regionaal wat moet of handig is

In de nieuwe sociale infrastructuur maken we onderscheid tussen algemene- en maatwerkvoorzieningen (zie ook tabellen op pagina 10 en 11)

Het inkoopproces voor de *nieuwe* maatwerkvoorzieningen in het sociale domein wordt regionaal georganiseerd. Gemeenten hebben in de regio te maken met een veelvoud aan aanbieders en diensten die ingekocht moeten worden. Vooral bij jeugd (met circa 200 aanbieders) is het noodzakelijk om de inkoop en contractbeheer te bundelen. Op een aantal maatwerkvoorzieningen jeugd ligt een wettelijke plicht om regionaal samen te werken. Voor de nieuwe maatwerkvoorzieningen Wmo geldt dat de maatwerkvoorzieningen eveneens regionaal worden ingekocht, om zo voldoende 'inkoopkracht' te organiseren. Het contractbeheer van het Wmo deel blijft bij de deelnemende gemeenten.

De schaal van de regio is voor sommige diensten niet optimaal. Voor het AMHK² en de jeugdbescherming en jeugdreclassering werken we samen met de regio Zuid Holland Noord. Dit sluit beter aan bij de huidige structuur van het Steunpunt Huiselijk Geweld (toekomstig onderdeel van het AMHK), wat nu door gemeenten georganiseerd is bij de GGD Hollands Midden.

Voor jeugdbescherming en jeugdreclassering geldt dat het relatief kleine gebruik vraagt om opschaling om deskundigheid te behouden in het inkoopproces. De voorbereidingen voor de gesloten jeugdzorg (jeugdzorg +) worden, om dezelfde redenen ook op dit niveau opgepakt.

Voor zeer specialistische voorzieningen Jeugdhulp en voor de kindertelefoon wordt landelijke inkoop voorbereid.

Gezamenlijke inkoop regelt alleen de *beschikbaarheid* van het aanbod. Gemeenten blijven zelf verantwoordelijk voor de keuze wanneer dit aanbod in te zetten (toegang is lokaal georganiseerd). Gemeenten rekenen dus ook zelf het afgenomen aanbod af. Regionaal inkopen, lokaal afrekenen.

² Samenvoeging van het huidige Steunpunt Huiselijk Geweld (GGD Hollands Midden) en het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (Bureau Jeugdzorg Zuid Holland)

Hoofdstuk 4 Overgangsrecht en procesbesluiten

Inleiding

De wetgevingstrajecten zijn volop in ontwikkeling. Onder druk van het Rijk heeft ook de regio Midden Holland de afgelopen periode een regionaal transitiearrangement Jeugd opgeleverd. In dit arrangement worden de overgangsrechten van onze inwoners zoveel als mogelijk geborgd. De regio Midden Holland is één van de 11 regio's, die hiervoor een positieve beoordeling (*groen*) heeft gekregen van de Toetsingscommissie Stelselwijziging Jeugd. In totaal zijn er 41 regio's waarvan 28 regio's oranje en 2 rood werden beoordeeld.

In oktober 2013 werd de voorgenomen Wmo 2015 (concept) gepubliceerd. Ook in dit concept wordt gesproken over overgangsrechten van inwoners. De Wmo 2015 is een geheel nieuwe wet, die anders van aard is dan de huidige. Dit vraagt om een aanpassing van de focus, omdat we niet meer kunnen voortbouwen op de huidige basis binnen de Wmo. In dit hoofdstuk leggen we u de besluiten voor die betrekking hebben op het overgangsrecht en die voortkomen uit de gewijzigde Wmo.

Voorgestelde besluiten overgangsrecht en proces

onderwerp	Besluit
Overgangsregeling Wmo	Ga akkoord met het ontwikkelen van een overgangsregeling Wmo/Wmo voor het jaar 2015 voor zowel Zorg in Natura (ZIN) als het persoonsgebonden budget (PGB). Maak hierbij gebruik van de inhoud en kennis van het regionaal transitiearrangement Jeugd.
Scheiden wonen/zorg	Ontwikkel in de jaren op gebied van 'scheiden wonen en zorg' beleid, waar mogelijk in samenhang met de regionale woonvisie.
Maatschappelijk zorg/ (O)GGZ	De gemeenten in Midden Holland werken aan een verbinding met de (O)GGZ binnen het sociaal domein.
Overgangsregeling toegang tot maatwerkvoorzieningen Jeugd	In 2015 maakt de regio gebruik van de deskundigheid 'Toegang' van Bureau Jeugdzorg om de continuïteit van toegang tot maatwerkvoorzieningen Jeugd te borgen.

Overgangsregeling Wmo 2015

De Wmo 2015 (concept) houdt in dat de Awbz aanspraken begeleiding, kortdurend verblijf, vervoer en beschermd wonen gericht op participatie met ingang van 1 januari 2015 komen te vervallen. Burgers die behoefte hebben aan enige vorm van ondersteuning zijn aangewezen op ondersteuning van de gemeente.

In de Wmo 2015 is sprake van een overgangsrecht van maximaal 1 jaar, muv het recht op Beschermd wonen (centrumgemeente). Hiervoor geldt een termijn van 5 jaar. De overgangstermijn geldt voor zowel

Zorg in Natura (ZIN) als voor inwoners die gebruik maken van een Persoonsgebonden Budget (PGB). Als het college op een zorgvuldige wijze een nieuw besluit neemt waarmee de burger instemt, eindigt de overgangstermijn.

De hierboven beschreven situatie brengt een dilemma met zich mee. Feit is dat er een overgangsregeling van maximaal 1 jaar is opgenomen, er geen inzicht is in de looptijd van de huidige indicaties én er nog geen duidelijkheid is rondom het budget dat gemeenten ontvangen (er is enkel een korting van 25% op het budget van begeleiding aangekondigd) Dit zorgt ervoor dat er een enorm risico is rondom de haalbaarheid per 1 januari 2015. Vanuit de continuïteit van zorg voor bestaande cliënten en duidelijkheid voor de inwoners is afwachten niet wenselijk.

Op basis hiervan wordt voorgesteld voor de taken vanuit de Wmo, á la Jeugdzorg, regionaal een **overgangsregeling** samen te stellen voor de bestaande cliënten en dit (onder voorbehoud van vaststelling van de wet) mee te nemen in het proces van inkoop waarbij recht wordt gedaan aan hetgeen in de wet staat. Met daarbij aandacht voor zowel ZIN als Pgb en de specifieke problematiek die het overgangsjaar voor deze twee leveringsvormen met zich meebrengt.

Dit geeft de mogelijkheid in het jaar 2015 voor alle bestaande cliënten een nieuw besluit te nemen en de continuïteit van zorg voor de burgers te waarborgen. Minimale uitgangspunten in het arrangement moeten zijn:

- Aan aanbieders wordt voor de bestaande cliëntpopulatie op 1 januari 2015 voor het jaar 2015 een budget verstrekt voor het vormgeven van de huidige zorg met minimaal de van toepassing zijnde korting.
- Aanbieders beoordelen binnen een vastgestelde termijn hun individuele cliënten op de mogelijkheid de ondersteuningsvraag anders vorm te geven in relatie met de (lokale) innovaties

Voor nieuwe cliënten die vanaf 2015 voor het eerst, of via een herindicatie, bij de gemeente terecht komen geldt deze overgangsregeling niet. Deze groep valt onder het nieuwe reguliere proces.

Langer thuis wonen: het scheiden van wonen en zorg (SWZ)

Het ministerie van VWS is in 2013 gestart met het extramuraliseren van de zorgzwaartepaketten (ZZP's). In de komende jaren zullen de ZZP's 1, 2, 3 en 50% van 4 niet meer worden geïndiceerd. Dit betekent dat personen met dit ZZP niet langer in aanmerking komen voor een plek in een verzorgings- of verpleegtehuis en langer thuis moeten blijven wonen. Zorg en ondersteuning zullen in de wijk georganiseerd moeten worden. Iets wat aansluit bij de maatschappelijke tendens waarin men het liefst zolang mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving blijft wonen.

Het thema heeft grote gevolgen voor de korte en de lange termijn. De korte termijn gevolgen liggen vooral in de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning (Wmo voorzieningen) lokaal in de wijk. Dit vraagt om vernieuwende concepten. De lange termijn gevolgen liggen vooral op het gebied van de

regionale woonvisie. Hoe zorgen we ervoor dat mensen daadwerkelijk langer thuis kunnen blijven wonen en wat voor eisen stelt dat aan de woningvoorraad?

De maatschappelijke zorg (voorheen (O)GGZ) in het sociaal domein

De decentralisaties van taken naar de gemeente gaat gepaard met een parallelle beweging in de GGZ zorg. Daarnaast krijgt Gouda als centrumgemeente binnen de nieuwe Wmo een extra taak.

Ontwikkelingen in de GGZ

Het Bestuurlijk Akkoord toekomst GGZ 2013-laait zien hoe de GGZ ook in de toekomst een bijdrage levert aan een gezonde, veerkrachtige en veilige samenleving. Daarvoor is het belangrijk dat er minder mensen doorstromen naar de specialistische GGZ en er méér GGZ zorg plaatsvindt dicht bij de cliënt. Dit betekent minder opnames in psychiatrische ziekenhuizen (dus ook minder bedden) en vaker behandeling aan huis (vanuit zogenoemde FACT³ teams), maar ook vaker huisartsenzorg (i.s.m. de praktijkondersteuner (POH) GGZ) en méér generalistische inzet in de wijk. Die generalistische inzet wordt ook wel de generalistische basis GGZ genoemd en is bedoeld voor een hele brede doelgroep: behandeling van cliënten met lichte (tijdelijke) problematiek tot aan cliënten met chronische problematiek voor wie nazorg (na specialistische inzet) noodzakelijk is. Beeldend ziet de beweging binnen de GGZ er als volgt uit:

Nieuwe taak centrumgemeente Gouda

In die nieuwe Wmo staat dat ook het beschermd wonen vanaf 2015 een taak voor de centrumgemeenten wordt. Het gaat hier om verblijf in een accommodatie van een instelling voor mensen met psychiatrische problematiek die (nog) niet in staat zijn om zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven, bijvoorbeeld omdat ze een gevaar voor zichzelf of voor anderen vormen. Hoewel cliënten in deze accommodaties ook wel behandeld worden, ligt de nadruk op woonbegeleiding en op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie. Gemiddeld wonen cliënten 3,7 jaar in een beschermd wonen accommodatie; maar soms ook levenslang. Landelijk gaat hier ca. 0,8 miljard in om; dit is exclusief behandeling (DBC) en exclusief de toewijzing van PGB's aan deze doelgroep. In onze regio gaat het op dit moment volgens de gegevens van Vektis om 198 mensen waar zo'n 8 mln. euro mee gemoeid is. De middelen voor deze taak zullen aan de decentralisatie uitkering voor maatschappelijke opvang worden toegevoegd. Daarnaast wordt de (beperkte) inloofunctie GGZ gericht op aansluiting van dag- en nachtopvang voor dak en thuislozen bij de centrumgemeente ondergebracht.

Jeugd GGZ volledig naar gemeenten

³ FACT staat voor functional assertive community treatment: kortgezegd gaat dit om multidisciplinaire GGZ behandeling aan huis.

Via de nieuwe Jeugdwet worden gemeenten verantwoordelijk voor de volledige GGZ voor Jeugd. Om de overgang van jeugd naar volwassenen goed te borgen is afstemming met de zorgverzekeraar noodzakelijk.

Verbinding GGZ met lokale taken in sociaal domein en taken van centrumgemeente Gouda

In het Regionaal Kader Maatschappelijke Zorg is de taakverdeling tussen de lokale gemeenten en de centrumgemeente vastgelegd. Met de basis van dit regionaal kader en de kennis over de toegenomen taken organiseren we regionale afstemming met de zorgverzekeraar.

Toegang tot maatwerkvoorzieningen Jeugd in 2015

In de toekomst participeert de jeugd- en gezinswerker in het sociaal team. De toegang tot maatwerkvoorzieningen is binnen of in nauwe samenhang met het sociaal team georganiseerd. Dit is nog niet volledig operationeel in 2015, terwijl de wettelijke taak van Bureau Jeugdzorg om deze toegang te regelen, komt te vervallen op 1 januari 2015. Om de continuïteit van een zorgvuldige toegang te borgen, wordt in 2015 gebruik gemaakt van de deskundigheid die op dit moment belegd is bij de afdeling Toegang van Bureau Jeugdzorg. Dit wordt verder concreet gemaakt in het implementatieplan Jeugd en binnen de afspraken die zijn gemaakt in het Regionaal Transitie Arrangement Jeugd.

Hoofdstuk 5 Financiën, risico's en knelpunten

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we wat we weten over de (toekomstige) financiën in het sociale domein. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat dit een momentopname is. De verwachting is dat in het voorjaar 2014 duidelijk wordt wat gemeenten daadwerkelijk ontvangen voor de uitvoering van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk een aantal pregnante risico's beschreven.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Het deelfonds sociaal domein
- Beschikbare middelen vanaf 2015, voor zover bekend
- Risico's en knelpunten

Voorgesteld besluit financiën, risico's en knelpunten

Financiën	Decentralisaties worden binnen de door het rijk beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. De gemeenten in Midden Holland richten lokaal een deelfonds sociaal domein in, dat voldoet aan de bestedingsvoorwaarden van het rijk
-----------	---

Deelfonds sociaal domein

In de kamerbrief van 9 oktober⁴ kondigt minister Plasterk de ontwikkeling van een sociaal deelfonds aan. Dit deelfonds bevat tenminste gelden uit het participatiebudget, middelen voor de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en middelen voor de Jeugdwet.

De middelen in het deelfonds sociaal worden geoormerkt verstrekt via een apart (nieuw en tijdelijk) begrotingsartikel in het gemeentefonds en kunnen alleen vrij worden besteed aan de onderscheiden doelen van het sociaal deelfonds.

De gemeenten in Midden Holland richten lokaal een deelfonds sociaal domein in wat voldoet aan de door het rijk gestelde bestedingsvoorwaarden. De omvang van het deelfonds is nog niet bekend. De verwachting is dat in de meicirculaire 2014 door het rijk meer duidelijkheid verschaft wordt.

⁴ Kamerbrief 'Vormgeving deelfonds sociaal domein' ; 9 oktober 2013; ministerie BZK

Beschikbare middelen vanaf 2015

Wmo 2015

Voor de Wmo 2015 is nog niet bekend wat de beschikbare middelen zijn. De laatste berekeningen die er zijn, zijn inclusief persoonlijke verzorging, terwijl het rijk heeft aangekondigd dit toch bij de zorgverzekeraar te beleggen. Wel is aangekondigd dat de budgetten respectievelijk gekort worden met 25 % (begeleiding) en 40% (huishoudelijke hulp). Op 29 november heeft de VNG op haar buitengewone ledenvergadering een resolutie aangenomen. Het bestuur van de VNG wordt hierin opgedragen, te bewerkstelligen dat:

- het kabinet alsnog besluit om de persoonlijke verzorging in zijn geheel over te brengen naar de Wmo en niet naar de Zorgverzekeringswet
- als het kabinet daar niet toe bereid is, er een nieuw pakket van voorwaarden komt en opgeworpen obstakels uit de weg worden genomen. Het kabinet dient de gemeenten in dat geval op de volgende drie punten substantieel tegemoet te komen:
 1. De door het kabinet aangebracht nieuwe "knip" in de PV (95% naar de Zvw) is onuitvoerbaar en financieel riskant; onder deze voorwaarden dient de hele PV naar de verzekering over te gaan.
 2. Borging van samenwerking met verzekeraars en inzet wijkverpleegkundigen in sociale wijkteams
 3. Een naar het oordeel van de VNG substantiële verlaging van de besparingstaakstelling voor huishoudelijke hulp (nu 40%) en begeleiding (nu 25%) alsmede financiële compensatie voor het jaar overgangsrecht.

In de impactmonitor HH&M Midden Holland (bijlage 1) vindt u een analyse op wat momenteel bekend is.

Jeugd 2015

In de meicirculaire 2013 heeft het rijk aangegeven dat de volgende bedragen beschikbaar komen voor de uitvoering van Jeugdhulp door gemeenten:

Budget decentralisatie Jeugd 2015 Midden-Holland	
Gemeenten	Budget
Bergambacht	1.686.920
Bodegraven/Reeuwijk	6.161.640
Gouda	20.818.740
Nederlek	2.232.079
Ouderkerk	1.469.920
Schoonhoven	2.025.968

Vlist	1.205.388
Waddinxveen	4.918.553
Zuidplas	7.202.909
Totaal	€ 47.722.116 (excl. CIG budget)
<i>Bron: Rijksoverheid, Meicirculaire 2013</i>	

Het rijk heeft het rijk toegezegd in december 2013 met nadere informatie te komen over de opbouw van het budget (zie ook herziene startfoto Jeugdhulp, bijlage 2).

Risico's en knelpunten

In een complex veld als het sociaal domein zijn veel risico's te noemen. In deze paragraaf belichten we de belangrijkste risico's. Om de kosten te beheersen is het noodzakelijk een beweging van boven naar beneden op gang te brengen binnen de piramide. Bij het beheersen van voornamelijk financiële risico's hanteren we twee beweging:

- Beweging op gang brengen door te duwen: gezamenlijke inkoop, maatwerkvoorzieningen ombuigen naar algemene voorzieningen.
- Beweging op gang brengen door te trekken: minder bureaucratie, integrale vraagbenadering, inhoudelijke vernieuwing, enz.

Beweging op gang brengen

Beweging op gang brengen door te duwen: gezamenlijke inkoop, bekostigingsvorm, individuele voorzieningen algemeen maken

Beweging op gang brengen door te trekken: minder bureaucratie, bundeling vraag cliënt, preventie, meer kortere trajecten, 1-1-1 aanpak, eigen kracht en sociaal netwerk als vertrekpunt nemen.

Deze illustratie geeft de bewegingen weer waarmee (financiële) risico's waar mogelijk beheerst worden

Planning en wetgevingstraject⁵

Op dit moment is niet alles bekend over de nieuwe wetgeving. Het wetsvoorstel voor de Participatiewet is nog niet aangeboden aan de Tweede Kamer, de Jeugdwet is door de Tweede Kamer en ligt nu bij de Eerste Kamer en het overleg over welke Wmo-taken nu precies naar de gemeente gaan, is nog in volle gang. Voor de Wmo taken ligt er nieuwe concept wet (Wmo2015) die 1-7-2014 vastgesteld moet zijn. Maar weinig is echt zeker. Afgewacht zal worden wat de door VNG opgestelde resolutie, in relatie tot bezuinigingen voor de gemeenten gaat betekenen. Voor de Wmo taken zal een noodscenario gereed moeten zijn, waarbij in 2015 continuïteit van zorg gegarandeerd kan worden.

Beschikbaar budget onduidelijk

⁵ Zie ook ledenbrief VNG 'Hervorming langdurige zorg' dd 22 november 2013

Op cruciale onderdelen zijn beschikbare bedragen nog onduidelijk. De totale korting van de transities is, door de wijzigingen rond persoonlijke verzorging moeilijk in kaart te brengen. Deze ligt in ieder geval hoger dan de eerdere afname van circa 25%. Pas bij de meicirculaire 2014 zal er definitieve duidelijkheid zijn over de bedragen die door het rijk beschikbaar worden gesteld. In 2015 krijgen gemeenten op basis van een historische verdeling de middelen overgedragen. In de jaren daarna zal een objectief verdeelmodel worden ingevoerd. Of dit voor de gemeenten in onze regio gunstig uitpakt is nog niet te zeggen. Hoe dan ook: ons uitgangspunt is dat de regio geen rijksbeleid kan en gaat compenseren.

Cliëntgegevens

Een groot risico betreft op dit moment de onduidelijkheid over cliëntgegevens. In de impactmonitor HHM en de (herziene) startfoto Jeugd⁶ staan de gegevens die we wel weten. Gemeenten beschikken echter niet volledig over gegevens van toekomstige cliënten. Dit komt enerzijds door vertraging en wetgeving, maar ook door nog te maken afspraken rondom de privacy. Om dit op te lossen zijn gemeenten afhankelijk van landelijke wetgeving op dit terrein. Zonder goede afspraken wordt een goede overgang van het bestaande kader naar het gemeentelijk kader erg lastig.

Open einde regeling

De nieuwe taken die over komen naar de gemeenten hebben allemaal een open einde karakter. Het risico dat het budget dat het rijk beschikbaar stelt onvoldoende is, is erg groot. Het rijk hevelt de bestaande budgetten inclusief fikse kortingen over naar de gemeenten. Al in 2015 moet er een flinke korting gerealiseerd worden. De grote onduidelijkheid over de beschikbare budgetten vanuit het rijk en de verschillende overgangsrechten binnen jeugdhulp en de grote onduidelijkheid over de Wmo over wat wel en niet overgeheveld wordt, zorgen voor extra druk op de middelen in 2015.

Goede monitoring⁷ van de kostenontwikkeling en van de aantallen cliënten is essentieel om grip te houden op de kosten. Aanbieders worden uitgenodigd/uitgedaagd om al in 2014 eerste stappen te zetten tot kostenreductie of ontwikkeling van goedkopere arrangementen, zodat deze ook doorlopen in 2015 en ter voorkoming van zware frictiekosten in 2015. De gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor eventuele frictiekosten.

Organisatie

Voor de gemeenten zijn de nieuwe taken in veel gevallen geheel nieuw. Op veel terreinen zal nieuwe kennis opgedaan moeten worden. Niet alleen over het werkveld zelf, maar ook met betrekking op ondersteunende diensten zoals inkoop en administratie. Van belang is op korte termijn een

⁶ Beiden te raadplegen op www.sociaaldomein.ning.com

⁷ De VNG-leden hebben tijdens de Buitengewone Algemene Ledenvergadering van vrijdag 29 november 2013 ingestemd met het voorstel van VNG en KING voor een landelijke ondersteuningsaanpak voor de informatievoorziening in het sociaal domein.

organisatieplan op te stellen waarin duidelijk wordt welke expertises nog ontbreken en deze gericht binnen te halen. Hiermee rekening houdend met complicerende factor van de budgettaire onduidelijkheid zoals op pagina 26 beschreven.